

STRATEGICKÉ ÚDERNÉ VELITELSTVÍ AMERICKÝCH OZBROJENÝCH SIL A MOŽNOSTI JEHO ZASAZENÍ NA EVROPSKÉM VÁLČIŠTI

Major Miroslav Merhaut

Jedním z praktických opatření posledních let v amerických ozbrojených silách bylo vytvoření Strategického úderného velitelství (US STRATEGIC STRIKE COMMAND), které má nejbojeschopnější útvary a svazky pozemních sil a taktického letectva na území Spojených států amerických. Vytvoření Strategického úderného velitelství vyplynulo z potřeby amerického velení mít na území USA pohotové síly a prostředky, které by mohlo bez dlouhých příprav přemístit na kterékoli zámořské válčičtí a zasadit do boje. Vzhledem k tomu, že jedním z hlavních úkolů tohoto velitelství je posílení stávajících amerických vojsk v Evropě, je třeba reálně počítat s tím, že by část nebo všechny útvary a svazky Strategického úderného velitelství byly přemístěny v počátečním období války jako první do Evropy a zasazeny na nejdůležitějším, středoevropském válčičtí. Proto je dobré znát nejenom současné uskupení ozbrojených sil našeho pravděpodobného protivníka na středoevropském válčičtí, ale i možnosti dalšího narůstání sil po zahájení války.

Vytvoření Strategického úderného velitelství jako projev změny ve strategické koncepci USA

Strategické úderné velitelství bylo vytvořeno na podzim roku 1961 ze sil a prostředků tehdejšího tzv. „strategického sboru“ a z útvarů Taktického leteckého velitelství. Do této doby byl na území USA od března 1958 tzv. „strategický sbor“, který měl dvě pěší (1. a 4.) a dvě vzdušné výsadkové divize (82. a 101.), jakož i celou řadu dalších samostatných útvarů a jednotek zálohy hlavního velitelství. Tvořil strategickou zálohu amerického velení pro případ rychlého zásahu v ozbrojených konfliktech omezeného charakteru v různých částech světa, zejména pak v jihovýchodní Asii, Latinské Americe a Africe.

Současně s tím byla u Taktického leteckého velitelství na území USA určena část leteckých útvarů (stíhacích, stíhacích bombardovacích a průzkumných), která měla v případě zasazení vojsk „strategického sboru“ zabezpečovat jejich leteckou podporu. Součinnost mezi určenými leteckými útvary a podporovacími svazky měla probíhat před zahájením nebo až v průběhu bojové činnosti.

Zkušenosti z četných manévrů a cvičení s vojsky v letech 1959 až 1961

za účasti vojsk „strategického sboru“ a taktického letectva však ukázaly, že takovýto způsob součinnosti dostatečně nezabezpečuje jejich vzájemnou sladěnost a úspěch bojové činnosti. Proto americké velení rozhodlo vytvořit trvalý jednotný velitelský orgán „strategického sboru“ a taktického leteckého velitelství, který by zabezpečil vysoký stupeň bojové pohotovosti vojsk, těsnou součinnost mezi nimi, pružnost a účinnost jejich použití. Tak vznikl nový operační svaz — Strategické úderné velitelství, který byl vzhledem k svému poslání podřízen nejvyššímu vojenskému velitelskému orgánu — Společnému štábu náčelníků.

Vytvoření Strategického úderného velitelství znamenalo novou kvalitativní změnu ve složení amerických ozbrojených sil a bylo jedním z nejdůležitějších praktických projevů nové strategické koncepce tzv. „pružné reakce“. Tato koncepce byla rozpracována v posledních letech Eisenhowerovy vlády a po příchodu Kennedyho na úřad prezidenta se stala základní vojenskou koncepcí USA. Tato koncepce má umožnit Spojeným státům americkým pružně reagovat podle

situace a potřebu na jakýkoli ozbrojený konflikt, počínaje globální nukleární válkou a konče omezenou válkou s použitím jaderných zbraní. popřípadě i bez nich.

Koncepce „pružné reakce“ se zásadně liší od dříve hlášené a Eisenhowerovou vládou prakticky uskutečňované strategické koncepce „zastrašování“ nebo také jinak nazývané „hromadné odvety“, která vycházela z domnělé převahy USA nad Sovětským svazem v jaderných zbraních a v prostředcích jejich dopravy na cíl a která se v důsledku toho orientovala pouze na globální nukleární válku.

Tato koncepce se však ukázala v důsledku úspěchů Sovětského svazu v oblasti raketové a jaderné techniky málo účinná. Proto politické a vojenské velení USA uznalo za nutné změnit dosavadní strategii a přizpůsobit ji podmínkám.

Složení Strategického úderného velitelství

V prvním období své existence bylo Strategické úderné velitelství složeno pouze z útvarů a svazků strategického sboru a taktického letectva na území USA. Na podzim roku 1962 bylo složení Strategického úderného velitelství podstatně rozšířeno o další americké svazky a útvary pozemních sil a taktického le-

Proto byla přijata koncepce, která má umožnit americké vládě a velení volit při sporných mezinárodních otázkách prostředky, které bude považovat v dané situaci za nejvýhodnější. Tím, že se orientuje na možnost vedení i omezených válek, slouží současně tato koncepce také k zastření příprav na jadernou válku proti zemím socialistického tábora, kterou americké vládnoucí kruhy zamýšlejí rozpoutat za situace pro ně nejpříhodnější.

Kromě vytvoření Strategického úderného velitelství se strategie „pružné reakce“ projevila ve zvýšení početního stavu pozemních sil, změnách v jejich organizační struktuře a modernizaci výzbroje a bojové techniky. Kromě toho byly zvýšeny možnosti vzdušné a námořní přepravy vojsk z USA na zámořská válčiště.

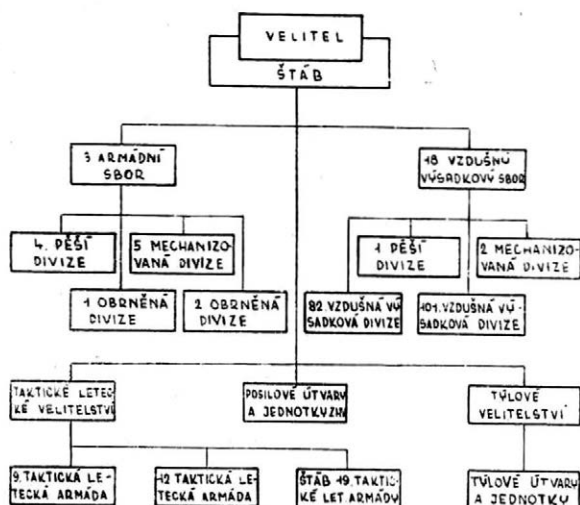
tectva, takže bylo nutné pozemní vojska Strategického úderného velitelství reorganizovat a znovu uskupit, tentokrát do dvou armádních sborů.

Nyní jsou Strategickému údernému velitelství podřízeny dva sbory (3. a 18.) a Taktické letecké velitelství (schéma 1).

3. armádní sbor (VS Fort Hood, stát

SCHEMA 1

SLOŽENÍ STRATEGICKÉHO ÚDERNÉHO VELITELSTVÍ

7 VČETNĚ 2 ODDĚLŮ ŘS CORPORA, 5 ODDĚLŮ ŘS LACROSSE, 5 ODDĚLŮ DÉLO - STŘELECKÝCH RAKET HONEST JOHN A 2 ODDĚLŮ DÉLOSTŘELECKÝCH RAKET LITTLE JOHN

Texas) má ve složení čtyři divize (4. pd — VS Fort Lewis, stát Washington; 1. od — VS Fort Hood; 2. od — VS Fort Hood; 5. md — VS Fort Carson, stát Colorado).

18. vzdušný výsadkový sbor (VS Fort Bragg, stát Severní Karolína) má ve složení rovněž čtyři divize (1. pd — VS Fort Riley, stát Kansas; 2. md — VS Fort Benning, stát Georgie; 82. vvd — Fort Bragg, stát Severní Karolína; 101. vvd — VS Fort Campbell, stát Kentucky).

Kromě toho má Strategické úderné velitelství řadu dalších samostatných útvarů a jednotek ZHV, jako např. jeden lehký obrněný pluk (2.), tankové prapory, dělostřelecké oddíly apod., dále pak útvary jaderného napadení taktického a operačně taktického dosahu všech stávajících typů (dělostřeleckých raket HONEST JOHN, LITTLE JOHN, řízených střel LACROSSE a CORPORAL, houfnic ráže 203,2 mm), které jsou oběma sborům přidělovány.

Celkem má každý sbor i s přidělenými útvary ZHV kolem 50 000 až 60 000 osob.

Za materiálně technické zabezpečení pozemních vojsk Strategického úderného velitelství odpovídá Velitelství týlu, kterému je podřízeno kolem 400 týlových útvarů a jednotek nejrůznějšího druhu.

Leteckou podporu pozemních vojsk Strategického úderného velitelství při je-

jích zasazení mají zabezpečovat letecké útvary Taktického leteckého velitelství, které má ve svém složení v současné době dvě taktické letecké armády (9. a 12.) a štáb 19. TLA. Celkem má Taktické letecké velitelství 12 taktických stíhacích leteckých křidel, 2 průzkumná letecká křídla, 4 dopravní letecká křídla a 1 křídlo cisternových letounů s celkovým počtem asi 830 stíhacích bombardovacích letounů, 144 průzkumných letounů, 224 dopravních letounů a 80 cisternových letounů. Ve výzbroji těchto leteckých útvarů jsou soudobé bojové letouny typu F-100, F-104, F-105, průzkumné letouny RF-101, RB-66, dopravní letouny C-123, C-130 a cisternové letouny KB-50.

Celkový početní stav Taktického leteckého velitelství činí více než 50 000 osob a celého Strategického úderného velitelství kolem 165 000 osob.

Při určování složení Strategického úderného velitelství se přihlíželo k tomu, aby mohl provádět rozsáhlé vzdušné a námořní výsadkové operace, pozemní operace, a to jak samostatně, tak v součinnosti s ostatními silami na válčišti. Organizační struktura jednotlivých sborů tohoto velitelství je přizpůsobena tak, že mohou působit i samostatně buď celým sborem, nebo i jen jednotlivými divizemi.

Bojová připravenost vojsk Strategického úderného velitelství

K pohotovému zásahu Strategického úderného velitelství ať již jako celku nebo jeho části jsou jeho vojska udržována na vysokém stupni bojové připravenosti. Svazky a útvary Strategického úderného velitelství jsou udržovány na vysokých početních stavech, vyzbrojovány moderní bojovou technikou a procházejí náročnou bojovou a operační přípravou.

Za nejbojeschopnější svazky Strategického úderného velitelství jsou považovány vzdušné výsadkové divize, kterých se jako prvních předpokládá použití k zásahu mimo území USA. U jedné vzdušné výsadkové divize (101.) je přitom v trvalé pohotovosti udržováno vždy jedno zesílené vzdušné výsadkové bojové uskupení, které může být během 48 hodin použito k zásahu v kterékoli části světa.

Rovněž u ostatních svazků a útvarů jsou činěna opatření ke zvýšení jejich

bojové použitelnosti. Svazky Strategického úderného velitelství se plánuje přednostně a urychleně reorganizovat na brigádní systém a vyzbrojit moderní bojovou technikou. Některé divize, jako 2., 5. md a 1. od byly již na brigádní systém reorganizovány, zbývající divize budou reorganizovány do konce r. 1964. Modernizace výzbroje spočívá v začlenění do divizí nově vyvinutých taktických atomových zbraní DAVY CROCKETT s malým tritiovým ekvivalentem, nových protitankových řízených střel ENTAC, nových samohybných houfnic ráže 105 a 155 mm, nových obrněných transportérů M 113 apod.

Vojska strategického úderného velitelství jsou také systematicky a intenzivně procvičovány při četných rozsáhlých manévrech a cvičeních jak na území USA, tak na zámořských válčištích. Počet těchto cvičení a manévrů každým rokem vzrůstá; ve výcvikovém roce

1962/1963 bylo např. 11 velkých cvičení s vojsky Strategického úderného velitelství.

Manévry a cvičení s vojsky Strategického úderného velitelství nabývají také stále většího rozsahu a zúčastňuje se jich stále větší počet příslušníků pozemních a vojenských vzdušných sil. Tak například zatímco koncem padesátých let se manévry tehdejšího strategického sboru zpravidla účastnila vojska v hodnotě útvaru až svazku, v posledních letech se těchto cvičení a manévru účastnila již většina sil Strategického úderného velitelství. Cvičení a manévry probíhají každoročně v různých částech Spojených států amerických s odlišnými klimatickými podmínkami, jako např. na Aljašce, v americkém pásmu Panamského průplavu, v horských oblastech a pouštích USA apod.

Velkých cvičení („SWIFT STRIKE 2“ v roce 1962 a „SWIFT STRIKE 3“ v roce 1963), se zúčastnily desítky tisíc osob a stovky letadel Strategického úderného velitelství. Byly procvičovány otázky

hromadné vzdušné přepravy vojsk, vysazování velkých vzdušných výsadků a zabezpečení bojové činnosti vysazených jednotek na bojišti.

Některá cvičení Strategického úderného velitelství jsou mimo vlastní území USA. Jsou často americkou vládou a velením využívána k různým provokačním akcím namířeným proti Sovětskému svazu a ostatním územím socialistického tábora. Doba a prostor takovýchto cvičení je zpravidla určována americkým velením na základě doporučení amerického ministerstva zahraničních věcí. To potvrzuje např. účast jednoho zesíleného vzdušného výsadkového bojového skupení od 101. vvd na cvičení vojsk Severoatlantického paktu v Turecku v roce 1961, vzdušný přesun části jednotek 4. pd a později i 1. pd z USA na území NSR v roce 1962 apod.

Při cvičeních na zámořských válčištích jsou mimo jiné prověřovány i možnosti vzdušné přepravy na velké vzdálenosti, která zatím neodpovídá požadavkům na ně kladeným.

Možnosti přepravy vojsk Strategického úderného velitelství

Zasazení vojsk Strategického úderného velitelství se předpokládá především na zámořských válčištích. Proto věnuje americké velení zvýšenou pozornost otázkám mezikontinentální přepravy vojsk a to jak s bojovou technikou, tak i bez ní. Protože námořní přeprava je příliš zdlouhavá, hlavní úsilí zaměřuje především na vzdušnou přepravu.

Pro mezikontinentální vzdušnou přepravu vojsk Strategického úderného velitelství se předpokládá použití dopravní výsadkové letouny Taktického leteckého velitelství, které tvoří součást Strategického úderného velitelství, dále pak dopravní výsadkové letouny Vojenské letecké dopravní služby (Military Air Transport Service), leteckých záloh a v případě potřeby i dopravní letouny civilních leteckých společností.

Z vojsk Strategického úderného velitelství se plánuje přepravit vzdušnou cestou na evropské válčiště především svazky, jejichž těžká výzbroj a bojová technika byla do Evropy předsunuta již v roce 1961 a uložena ve skladech 7. americké armády. Jde o materiál pro jednu pěší (nebo mechanizovanou) a jednu obrněnou divizi se složením Strategického úderného velitelství, který byl na území Německé spolkové republiky dopraven jako součást opatření k pří-

padnému rychlému posílení spojeneckých vojsk na středoevropském válčišti. Jako další mají být vzdušnou cestou přepraveny vzdušné výsadkové divize a některé útvary Zálohy hlavního velitelství, zejména pak prostředky jaderného napadení.

Ostatní svazky a útvary Strategického úderného velitelství, hlavně obrněné a mechanizované divize, lehký obrněný pluk, samostatné tankové prapory, polní dělostřelecké oddíly velkých ráží, jakož i většinu předmětů materiálně technického zabezpečení se předpokládá přepravit námořní cestou po zahájení války (asi 7 dní je třeba na soustředění vojsk a materiálu v přístavech a v jejich blízkosti, 3 dny na nakládání, 8 až 10 dní trvá cesta po moři, 2 až 3 dny je třeba na vyložení). Uvedená doba může být částečně zkrácena za předpokladu předchozího soustředění vojsk a materiálu v přístavech a popřípadě jejich naložení ještě do zahájení války.

Vzdušnou cestou mohou být přepraveny do Evropy první dva svazky, jejichž materiál je v Evropě uskladněn, za 3 až 4 dny po zahájení války za předpokladu maximálního využití všech použitelných dopravních výsadkových letounů. Má se za to, že okamžitě použitelné s momentem rozpoutání války mohou být pouze

dopravní výsadkové letouny Vojenské letecké dopravní služby v počtu asi 1050 letounů a Taktického leteckého velitelství v počtu 224 letounů. Dopravní letouny leteckých záloh a civilních leteckých společností mohou být pro vzdušnou přepravu vojsk použity až v pozdější době, podle předpokladu za 2 až 3 dny, které jsou zapotřebí pro jejich přizpůsobení pro vojenské účely. Vzhledem k tomu, že v případě prvních dvou divízi půjde o přepravu především osob s jejich osobními zbraněmi, bude pro jejich vzdušný přesun potřeba menší počet dopravních letounů, než jaký by byl nutný pro přepravu divize s veškerou výzbrojí a materiálním vybavením.

Na druhé straně je však třeba uvážit i tu skutečnost, že americké velení bude muset zabezpečit svým dopravním letectvem i jiné důležité úkoly v ostatních částech světa. To podstatně snižuje možnosti vzdušné přepravy vojsk do Evropy a prodlouží časové normy narůstání amerických vojsk na středoevropském válčišti.

Další divize, které budou do Evropy přemístěny vzdušnou cestou, budou obě vzdušné výsadkové divize Strategického úderného velitelství, přičemž zahájení přepravy první z nich je možno očekávat až na třetí den a ukončení až na osmý den po zahájení první etapy vzdušných přeprav. Celková potřeba dopravních letounů pro jednu vzdušnou výsadkovou divizi činí 600 až 700 letounů, v závislosti na typu a přepravní kapacitě použitých letounů.

Mezikontinentální vzdušná přeprava vojsk z USA do Evropy půjde současně po několika letových trasách. Za nejdůležitější z nich jsou považovány

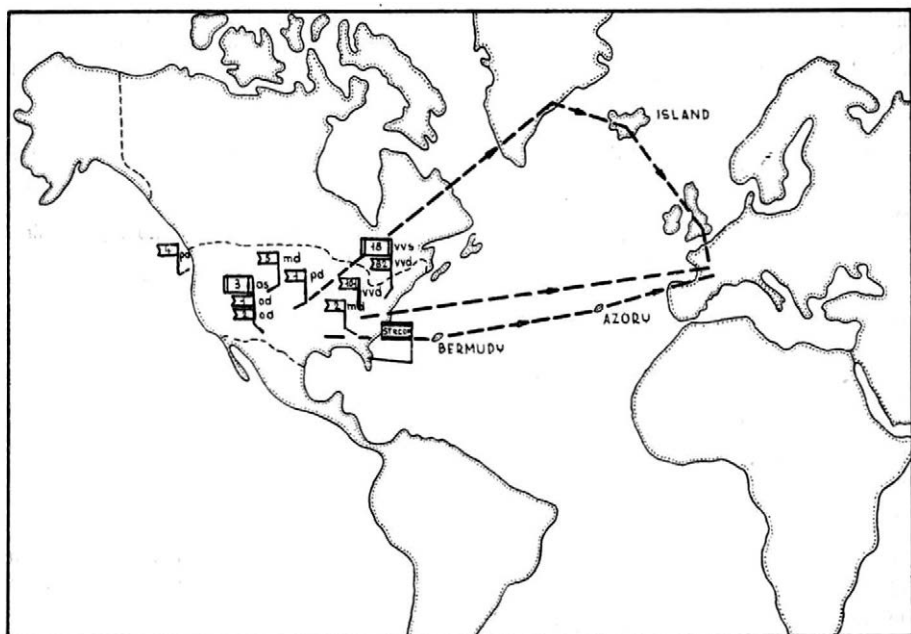
— tzv. „severní atlantická cesta“ přes Grónsko, Island a Velkou Británii, která je dlouhá 6400 km,

— tzv. „střední atlantická cesta“ přes Atlantický oceán přímo do Francie, která měří 6100 km a

— tzv. „jižní atlantická cesta“ přes Bermudy, Azory, která je dlouhá 7500 km (schéma 2).

SCHEMA 2

ROZMÍSTĚNÍ SIL STRATEGICKÉHO ÚDERNÉHO VELITELSTVÍ A HLAVNÍ LETOVÉ TRATĚ

Závěr

Vytvoření Strategického úderného velitelství v amerických ozbrojených silách je jedním z praktických opatření v současné době americkým velením hlášené koncepce „pružné reakce“. Existence tohoto velitelství umožňuje americkému velení pohotově zasahovat v ozbrojených silách omezeného charakteru v kterékoli části světa a rychle posílit uskupení svých vojsk na zámořských válčištích v případě rozpoutání jaderné války.

Vyčleněním většiny pozemních vojsk a taktického letectva na území USA do složení Strategického úderného velitelství se podstatně zvýšila jejich bojová použitelnost vzhledem k tomu, že jsou intenzivně procvičovány a přednostně vyzbrojovány moderní bojovou technikou.

Z vytvoření Strategického úderného velitelství a z plánů jeho zasazení v evropském prostoru vyplývá, že americké velení a velení NATO počítají v případě války s přisunem amerických vojsk do Evropy, jakožto s jedním z hlavních zdrojů dalšího narůstání spojeneckých sil na tomto válčišti.

Skutečnost, že se s použitím převážné části vojsk Strategického úderného velitelství počítá hlavně na středoevropském válčišti, ukazuje na velký strategický význam tohoto válčiště v rámci celého evropského prostoru. Důležitost středoevropského válčiště spočívá především v tom, že zahrnuje hospodářsky nejvyspělejší evropské kapitalistické státy s mohutným potenciálem, že jsou zde nejpříhodnější podmínky pro rozsáhlé pozemní a vzdušné operace a že jsou zde proti sobě uskupení hlavních sil Severoatlantického paktu a států Varšavské smlouvy.

Vzhledem k požadavku rychlého posílení spojeneckých pozemních vojsk v Evropě bude část sil Strategického úderného velitelství přepravována vzduchem, zejména v prvních dnech války. V důsledku nedostatečného počtu dopravních letounů novějších typů a vzhledem k nemožnosti soustředit všechny dopravní letouny výlučně na přepravu vojsk z USA do Evropy, bude vzdušná přeprava vyčleněných sil Strategického úderného velitelství probíhat v několika etapách.

V první etapě (v D3 a D4) budou na evropské válčiště přepraveny obě divize, jejichž materiál je uskladněn v západním Německu, v další etapě (v D3 až D8) jedna vzdušná výsadková divize a ještě později (do D12 až D14) další vzdušná výsadková divize.

Přepravu svazků a útvarů Strategického úderného velitelství po moři je možné očekávat nejpozději za 20 až 25 dnů po zahájení války.

Uvedené časové normy vzdušné a námořní přepravy budou moci být zkráceny přípravnými opatřeními ještě do zahájení války, jakož i další modernizací námořních a hlavně pak leteckých dopravních prostředků.

U dopravního letectva tato modernizace spočívá v zavádění proudových dopravních letounů s větší rychlostí, dostupem, únosností a doletem.

Vzhledem k tomu, že útvary a svazky Strategického úderného velitelství, přisunuté na evropské válčiště, budou většinou zasazeny na středoevropském válčišti, je možné počítat s tím, že část z nich bude působit proti našim vojskům. Přisunuté síly Strategického úderného velitelství budou začleněny do složení buď některé ze skupin armád nebo operačních záloh ozbrojených sil na válčišti. V každém případě lze se zasazením částí sil Strategického úderného velitelství v pásmu činnosti našich vojsk počítat až v průběhu operace, kdy protivník bude zasazovat své operační zálohy.